

Conflictes armats i drets civils

Joaquim Alsina
Equip d'Educació i Campanyes d'Intermón Oxfam
jalsina@IntermonOxfam.org

La Guerra Civil espanyola i la II Guerra Mundial varen ser escenaris, per primera vegada a la història de la humanitat, d'una de les perversions més criminals protagonitzada per l'ésser humà. Bombardejos sobre objectius civils. Gernika es va fer famosa però abans ja s'havia bombardejat diverses ciutats de Catalunya i després Coventry o Dresden per acabar amb Hiroshima i Nagasaki. Això suposava un salt qualitatiu considerable. Es passava d'objectius militars a objectius civils de tal forma que les baixes civils superarien les militars en aquestes guerres.

Els successius conflictes han estat una repetició d'aquesta situació: Vietnam, Palestina, Colòmbia, El Salvador, Afganistan, Iraq, la regió africana dels Grans Llacs i un llarg etcètera, últimament Darfur al Sudan.

Podem constatar que els civils no són víctimes fortuïtes, són un autèntic objectiu. Un dels exemples més clars és el de les bombes que mutilaven i segueixen mutilant, ja que hi ha milions que es troben disseminades per Àsia i Àfrica principalment.

Aquesta situació té uns culpables: Governos, paramilitars, guerrilles i en general forces irregulars. Els governos, amb l'excepció aquests últims anys de l'Iraq i l'Afganistan, són els que han causat més víctimes: II Guerra Mundial, Vietnam, guerra "bruta", com si hi hagués alguna guerra neta, a Argentina, Iran-Iraq,...

Els anys 1947 i 1977, a Ginebra, es va redactar una convenció, la Convenció de Ginebra, que determinava que els objectius de guerra sols podien ser militars, que no es podien atacar infraestructures que afectessin la població civil i que s'havia de garantir el treball de les organitzacions humanitàries.

El 1995 Nacions Unides ratificava un protocol sobre la RESPONSABILITAT DE PROTEGIR davant la passivitat internacional a molts conflictes. El 2005 el Govern Espanyol es mostrava disposat a participar activament en la defensa de la població civil en cas de violació dels seus drets. En els últims 50 anys els conflictes del món han generat una gran quantitat de morts, mutilats, desplaçats i refugiats.

El conflicte de Cambotja va ser un dels que va generar més desplaçats i refugiats. A la frontera tailandesa es varen situar diversos camps de refugiats i a alguns d'ells es varen instal·lar tallers de pròtesis pels mutilats, ja que per les mines anti-persona molts integrants de la població civil s'havien quedat sense alguna o algunes de les extremitats.

Cal sortir del camp de refugiats per trobar llenya
Fotografies: Intermón Oxfam

Vista dels habitatges habituals d'un dels camps

22 milions de desplaçats en el seu propi país
13 milions de refugiats a estats fronterers del país en conflicte

Molt escandalós ha estat, i encara perdura, el cas de Colòmbia. Milers de camperols innocents han mort en una guerra bruta, no hi ha guerra neta, on l'exèrcit, els paramilitars, ambdós d'acord amb el govern, i la guerrilla s'han enfrontat i han destruït el país. El cas és escandalós perquè el president colombià Uribe ha amnistià als paramilitars, malgrat ser aquests els principals culpables de la mort de civils.

La situació més problemàtica, actualment, és la de Darfur, regió sudanesa al sud de la capital, Khartoum. Més de 200.000 víctimes i 2.000.000 de refugiats al Txad, fruit de l'enfrontament entre el govern i les milícies Janjaweed, i també entre l'Exèrcit d'Alliberament de Sudan i el Moviment Justícia i Equitat. L'aviació governamental ha bombardejat poblacions sudaneses i fins i tot ho ha fet pintant de blanc avions i helicòpters per tal que la població pensés que eren de Nacions Unides i no fugís, podent així massacrar molts més civils.

Oxfam Internacional gestiona diversos camps de refugiats al Txad i Intermón està gestionant 2 d'aquests camps amb unes finalitats molt clares: Distribuir aigua potable, construir i mantenir latrines i abocadors, millorar la higiene i formació de la salut, vacunar el Ramat i implicar els refugiats en totes les tasques.

La vida als camps és força dura. Poden viure des d'uns centenars de persones a molts milers i, una bona part, dones i nens. Una tasca fonamental és tenir accés a l'aigua potable. Des de molts dels camps repartits pel món s'ha de caminar quilòmetres per tal d'accedir a aquesta possibilitat, per tant Oxfam internacional i Intermón Oxfam es marquen com una qüestió prioritària portar l'aigua a les persones. L'altra aspecte imprescindible és evitar epidèmies. Per això, cal fer latrines i educar la població per a què faci les seves necessitats en el lloc adient. I en aquest sentit també cal vacunar el ramat ja que dels animals les malalties s'estenen a les persones. És bo que la gent del camp s'organitzi i per tant s'ha de preparar les persones que s'encarregaran

d'aspectes com la logística o la divulgació dels comportaments higiènics adequats per evitar malalties.

Aprofitant fins l'última gota d'aigua
Fotografies: Intermón Oxfam

Vacunació de vaques

Al camp de Djabal, a l'est del Txad, on viuen molts sudanesos que han fugit de Darfur. Hi ha 15.000 refugiats a tot el camp. Una petita ciutat. La situació era terrible. Tot era ple d'escombraries i cadàvers d'animals. Latrines brutes i mosques que infectaven el que tocaven. La Fàtima i 14 refugiats més varen ser formats per Oxfam per tal de ser promotors d'higiene i gràcies a aquest programa el camp està net i les epidèmies més habituals, com l'hepatitis E, han desaparegut pràcticament.

En el mateix camp hi ha l'Anwar i la Yaya, de 8 i 10 anys. Els pares respectius han mort i les mares intenten fer front a les necessitats de la família. Els infants pasturen les ovelles que Oxfam els ha proporcionat, i durant el curs escolar es relleven per tenir cura dels animals. Són històries del dia a dia, dures realitats per a aquells que les han de viure.

Els integrants de la societat civil ens hem de mobilitzar a favor dels qui estan patint una situació que amb la col·laboració de tots és reversible. El tema dels refugiats de Darfur va sortir a la campanya presidencial francesa i el francès i altres governs i societats, com la nord-americana s'han començat a interessar.

Mobilitzar-se a favor dels refugiats i pels drets de la població civil no és més que mobilitzar-nos pels nostres drets, pels drets de tots.